

Такриз

ба автореферати кори диссертатсионии Ҳасанзода Бахтиёр Ҳасан дар мавзуи «Таъмини суботи сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити тағйирпазирии ҷомеа» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 5.6.2. Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ

Марҳилаи муосири рушди муносибатҳои сиёсӣ бо афзоиши омилҳои таъсир мегардад, ки метавонанд ҳам ба амнияти давлат ва ҳам ба вазъи дохилии ҷомеа таъсир расонанд. Терроризм ва экстремизм, радикализатсияи гурӯҳҳои алоҳида, рақобати геополитикӣ, таҳдидҳои иттилоотӣ, паҳншавии иттилооти бардурӯғ ва истифодаи имкониятҳои фазои рақамӣ барои таъсиррасонӣ ба афкори ҷамъиятӣ масъалаи суботи сиёсиро ба яке аз самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти сиёсӣ табдил додаанд. Аз ҳамин мавқеъ, таҳқиқоти Ҳасанзода Бахтиёр Ҳасан аҳамияти назарраси илмӣ дорад ва дар марҳилаи кунунии давлатдорӣ мавзӯи хеле мубрам мебошад.

Хусусияти муҳими кори мазкур дар он аст, ки суботи сиёсӣ дар робита бо маҷмуи таҳдидҳои анъанавӣ ва муосир таҳқиқ гардидааст. Дар автореферат вазъи геополитикии минтақа, амнияти минтақавӣ, фаъолияти субъектҳои беруна, экстремизму терроризм, радикализми динӣ ва рушди технологияҳои иттилоотӣ ҳамчун омилҳои арзёбӣ мешаванд, ки метавонанд ба вазъи сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсир расонанд. Ҳамзамон, муаллиф таъмини суботи сиёсиро танҳо бо муқовимат ба таҳдидҳо маҳдуд накарда, таҳкими ваҳдати миллӣ, ҳувияти миллӣ, волоияти қонун, самаранокии ниҳодҳои сиёсӣ ва ҳамкориҳои минтақавию байналмилалиро низ ҳамчун заминаҳои муҳими он баррасӣ менамояд.

Таҳлили автореферат нишон медиҳад, ки мантиқи таҳқиқот аз муайян кардани табиати илмӣ суботи сиёсӣ оғоз гардида, баъдан ба омӯзиши сарчашмаҳои осебпазирии низоми сиёсӣ ва ниҳоят ба муайян кардани роҳҳои таҳкими суботи сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон мегузарад. Ин тартиб ба муаллиф имкон додааст, ки масъалаи таҳқиқшавандаро дар пайванди назария ва амалия баррасӣ намояд.

Дар қисми назариявии кор ба муносибати байни суботи сиёсӣ ва устувории низоми сиёсӣ таваҷҷуҳи махсус дода шудааст. Муаллиф нишон медиҳад, ки фаъолияти ҳамоҳанги ниҳодҳо, самаранокии идоракунӣ, легитимият, тавозуни манфиатҳои гурӯҳҳои иҷтимоӣ ва қобилияти воқуниши низоми сиёсӣ ба дигаргунӣ аз омилҳои муҳими таъмини субот ба ҳисоб мераванд. Ин масъала барои ҷомеаи тағйирпазир аҳамияти махсус дорад, зеро субот дар чунин шароит набояд ҳамчун нигоҳ доштани ҳолати бетағйир

фаҳмида шавад, балки бояд қобилияти низоми сиёсӣ барои идора ва танзими тағйиротро низ дар бар гирад.

Чанбаи дигари ҷолиби таҳқиқот омӯзиши таъсири субъектҳои беруна ва воситаҳои нави таъсиррасонии сиёсӣ мебошад. Дар автореферат масъалаҳои таъсир ба афкори ҷамъиятӣ, даҳлат ба равандҳои дохилӣ, истифодаи фишорҳои гуногун ва технологияҳои иттилоотӣ мавриди баррасӣ қарор гирифтаанд. Дар шароите, ки фазои рақамӣ сарҳадҳои анъанавии паҳншавии иттилоотро тағйир додааст, ворид намудани чунин масъалаҳо ба таҳқиқоти суботи сиёсӣ аз ҷиҳати илмӣ асоснок мебошад.

Махсусан, таваҷҷуҳи муаллиф ба шабакаҳои иҷтимоӣ, таҳдидҳои киберӣ ва паҳншавии иттилооти дезинформатсионӣ қобили қайд аст. Имрӯз фазои иттилоотӣ метавонад ҳам воситаи рушди иштироки ҷамъиятӣ ва ҳам майдони таъсиррасонии манфӣ гардад. Аз ин рӯ, масъалаи ташаккули фарҳанги иттилоотӣ, баланд бардоштани маърифати шаҳрвандон ва пешгирии истифодаи фазои рақамӣ барои паҳн намудани ғояҳои экстремистӣ бо масъалаи суботи сиёсӣ робитаи бевосита дорад.

Дар натиҷаи таҳқиқот муаллиф як қатор хулосаҳои дорои хусусияти назариявӣ амалӣ пешниҳод намудааст. Муайян кардани таҳдидҳои мавҷуда, зарурати пешгирии радикализатсия, таҳкими пояҳои дунявии давлат, ваҳдати миллӣ, баланд бардоштани самаранокии ниҳодҳои сиёсӣ ва коҳиш додани таъсири манфии омилҳои беруна аз ҷумлаи масъалаҳои мебошанд, ки аҳамияти амалии натиҷаҳои таҳқиқотро нишон медиҳанд.

Қобили таваҷҷуҳ аст, ки натиҷаҳои кори илмӣ танҳо барои доираи академӣ пешниҳод нашудаанд. Онҳо метавонанд дар қорҳои тарбиявӣ маърифатӣ бо ҷавонон, фаъолияти сохторҳои марбут ба пешгирии экстремизм, баланд бардоштани фарҳанги иттилоотӣ ва таҳияи маводи таълимӣ истифода шаванд. Ин хусусият робитаи таҳқиқоти анҷомёфтaro бо талаботи амалии ҷомеа тақвият медиҳад.

Дар баробари паҳлуҳои мусбати қор, ба андешаи мо, дар таҳқиқот ба масъалаҳои зерин бояд диққати бештар дода мешуд:

– Бо назардошти он, ки масъалаи таҳдидҳои иттилоотӣ дар таҳқиқот ҷойгоҳи муҳим дорад, хуб мебуд, агар дар автореферат роҳҳои баҳодиҳии самаранокии тадбирҳои пешгирикунандаи дезинформатсия ва радикализатсияи интернетӣ мушаххастар нишон дода мешуданд.

– дар таҳқиқоти муаллиф таҳдидҳои иттилоотӣ дар сатҳи зарурӣ таҳлилу баррасӣ шудаанд, аммо муаллиф ба таҳдидҳои идеологӣ таваҷҷуҳи камтар додааст. Агар таъсири таҳдидҳои идеологӣ ба суботи сиёсӣ муфассалтар таҳлил мегардид, аҳамияти амалии таҳқиқот боз бештар мешуд.

Бояд гуфт, ки эродҳои номбаргардида арзиши илмӣ натиҷаҳои бадастомадаро коҳиш намедиханд.

Дар асоси омӯзиши автореферат метавон ба хулосае омад, ки таҳқиқоти анҷомдодаи Ҳасанзода Бахтиёр Ҳасан масъалаи муҳимми илмӣ сиёсатшиносии муосирро фаро гирифта, натиҷаҳои пешниҳодшуда аз ҷиҳати назариявӣ ва амалӣ дорои аҳамияти зиёди илмӣ мебошанд. Мазмуни автореферат имкон медиҳад, ки оид ба мустақилият, анҷомёфта будан ва дорои натиҷаҳои муайяни илмӣ будани диссертатсия хулосаи мусбат дода шавад. Бо дарназардошти гуфтаҳои боло ба таври умумӣ чунин хулоса намудан мумкин аст, ки таҳқиқоти анҷомдодаи Ҳасанзода Бахтиёр Ҳасан аз рӯйи мазмуну мундариҷаи худ ба ихтисоси 5.6.2. Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ мувофиқат мекунад ва муаллифи кори илмӣ сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси номбаргардида аст.

Такриздиханда:

Номзади илмҳои сиёсӣ,
декани факултети сиёсат ва идораи
давлатии Донишгоҳи давлатии Бохтар
ба номи Носири Хусрав

 Мадвалиев Ҷ.А.

Имзои номзади илмҳои сиёсӣ Ҷ.А. Мадвалиевро
тасдиқ менамоям.

Шӯъбаи кадрҳо ва корҳои махсуси
МДТ «Донишгоҳи давлатии Бохтар
ба номи Носири Хусрав»

Исҳоқзода М.М.

«24» 08 соли 2026

Суроға: 735140, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
вилояти Хатлон, ш. Бохтар, кӯчаи Айнӣ, 67.
Тел.: 8 (3222) 2-48-63
E-mail: bgu-1978@mail.ru
Сомонаи расмӣ: www.btsu.tj